

بررسی جامعه‌شناختی ارتباط بین سرمایه اجتماعی و رضایت از زندگی در بین

شهروندان شهر شهرضا

زینب شیرازی

دانشجوی دکتری، رشته جامعه‌شناسی، واحد دهقان، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

محمد علی چیت ساز^۱

استادیار گروه جامعه‌شناسی، واحد دهقان، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

سید ناصر حجازی

دانشیار گروه جامعه‌شناسی، واحد دهقان، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۰/۱۷

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۲/۲۳

چکیده

با توجه به اهمیت موضوع رضایت از زندگی، پژوهش حاضر با استفاده از روش میدانی، تکنیک پیمایش، ابزار تحقیق پرسشنامه و استفاده از نرم افزارهای SPSS و Smart PLS، به دنبال بررسی رابطه‌ی سرمایه اجتماعی و رضایت از زندگی در بین شهروندان شهر شهرضا به عنوان هدف اصلی می باشد. جامعه آماری پژوهش حاضر شهر شهرضا می باشد که تعداد آنها ۱۱۰۰۰ نفر و ۳۸۴ نفر از افراد ۱۸ سال به بالای آنان با استفاده از فرمول کوکران به عنوان حجم نمونه مورد بررسی قرار گرفته شده است. روش نمونه گیری در این پژوهش شیوه نمونه گیری دو مرحله ای با استفاده از نمونه گیری خوشه ای و سپس نمونه گیری تصادفی ساده می باشد. در جهت اطمینان از اعتبار پرسشنامه به مشاوره و بهره گیری از نظرات اساتید و کارشناسان مربوطه و همچنین از آزمون آلفای کرونباخ جهت پایایی پرسشنامه اقدام شده است و بر اساس ضریب آلفا ضریب پایایی تمامی متغیرها بالاتر از ۰/۷ می باشد. نظریه های گیدنز، فوکویاما، آپهوف و سوزا و لایومیرسکی تشکیل دهنده چارچوب نظری تحقیق بوده و نتایج تحقیق حاکی از آن است که بین میزان کل سرمایه اجتماعی ($P=۰/۳۴$)، و ابعاد آن یعنی اعتماد اجتماعی ($P=۰/۳۹$)، مشارکت اجتماعی ($P=۰/۳۰$)، حمایت اجتماعی ($P=۰/۳۵$)، انسجام اجتماعی ($P=۰/۳۲$) و آگاهی اجتماعی ($P=۰/۲۳$) ارتباط مثبت و معنادار وجود دارد؛ بنابراین تمامی فرضیه های پژوهش تأیید می شوند. همچنین نتایج حاصل از مدل معادله ساختاری (Smart PLS) نیز نشان دادند که متغیر سرمایه اجتماعی در مجموع ۰/۵۳ از واریانس متغیر رضایت از زندگی را تبیین می کند، با مدنظر قرار دادن مقادیر مربوط به حجم اثر شاخص ضریب تعیین این مقدار در حد متوسط ۰/۲۸ برآورد می شود.

واژگان کلیدی: سرمایه اجتماعی، رضایت اجتماعی، رضایت از زندگی، شهر شهرضا.

^۱ نویسنده مسئول: mad3175@yahoo.com

مقدمه

احساس بهزیستی یا رضایت از زندگی یکی از ویژگی‌های مهم روانی است که فرد واجد سلامت می‌بایست از آن برخوردار باشد. رضایت از زندگی مفهومی پایدار و فراگیر است که احساس و نظر کلی مردم یک جامعه را نسبت به جهانی که در آن زندگی می‌کنند منعکس می‌کند و بنابراین از حالت فردی محض خارج و جنبه‌های اجتماعی پیدا می‌کند. چنانچه رضایت، آرامش، احساس سعادت یا برعکس، نارضایتی و احساس ناخشنودی در جامعه تسری یابد و عده‌ی زیادی از اعضا را در بر بگیرد، نمی‌توان آن را به شرایط فردی نسبت داد، بلکه باید اوضاع اجتماعی را در آن دخیل دانست و براین اساس جامعه را تحلیل کرد. از آنجا که بروز عواطف مثبت و منفی در اعضای جامعه می‌تواند بسیاری از کنش‌های اجتماعی و انگیزه‌ی افراد را متأثر سازد، هیچ جامعه یا حکومتی نمی‌تواند خود را از بررسی شرایط روانی اعضایی نیاز بداند (معیدفر و ذهانی، ۱۳۸۴: ۱۳۶).

تداوم تعهد فرد به نظام اجتماعی ریشه در رضایت از خود، جامعه و به طور کلی شرایط زندگی فرد دارد. هر فرد از طریق تحلیل شرایط پیرامون خود، میتواند اوضاع فردی خویش را دریافته و به ارزیابی آن پردازد. عواطف مثبت در مورد شرایط خود اگرچه عنصری ذهنی است، ریشه در شرایط عینی دارد. این حقیقت را نمیتوان نادیده انگاشت که مولفه‌های اصلی در ارزیابی مثبت و منفی هر فرد تحلیل و ارزیابی ذهنی او از شرایط خود و جامعه در مقایسه با دیگران است. چنانچه ارزیابی فرد از اوضاع شخصی یا زندگی خود به نتایج منفی بینجامد، این احساس منفی در همان بخش محدود نمانده و بسیاری از رفتارها و گرایش‌های فرد به وضعیت فردی و شرایط اجتماعی را تحت تأثیر قرار می‌دهد و متحول می‌کند (سجودی و دیگران، ۱۳۹۴: ۲۱). رضایت از زندگی، مفهومی پیچیده و چند بعدی است که تحت تأثیر مولفه‌هایی چون زمان و مکان و ارزش‌های فردی و اجتماعی قرار دارد، و از این رو معانی گوناگونی برای افراد و گروه‌های مختلف بر آن مترتب است. برخی آنرا به عنوان قابلیت زیست‌پذیری یک ناحیه، برخی دیگر به عنوان اندازه‌ای برای میزان جذابیت و برخی به عنوان رفاه عمومی، بهزیستی اجتماعی، شادکامی و مواردی از این

9..... بررسی جامعه‌شناختی ارتباط بین سرمایه اجتماعی و رضایت از زندگی در.....

دست‌تعبیر کرده‌اند (اپلی و منون^۱، ۲۰۰۸: ۲۹۲ - ۲۸۸)، به گونه‌ای که توافق عمومی در میان محققان، سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان در خصوص نیاز به مطالعه رضایت از زندگی وجود دارد و در حال حاضر این مفهوم به تمامی اقشار انسانی و در شکل‌های متفاوت و مختلف تسری یافته است (پورجعفر، ۱۳۸۴: ۸).

از آنجا که بروز رضایت در بین اعضای جامعه می‌تواند بسیاری از کنش‌های اجتماعی و انگیزه افراد را متأثر سازد، هیچ جامعه یا حکومتی نمی‌تواند خود را از بررسی شرایط اعضایش بی‌نیاز بداند و بنابراین لازم و ضروری است که عوامل مرتبط با موضوع رضایت از زندگی شهروندان مورد بررسی قرار گیرد.

از جمله عوامل مرتبط با رضایت از زندگی میزان سرمایه اجتماعی افراد می‌باشد. امروزه، بر جامعه‌شناسان ثابت شده است که سرمایه اجتماعی یکی از شاخص‌های رشد و توسعه جوامع به شمار آمده و در غیاب آن پیمودن راه توسعه دشوار می‌گردد. توسعه شهری در بعد شهروندی نیز به عنوان یکی از ابعاد توسعه، با چگونگی و شیوه زندگی افراد یک جامعه پیوندی تنگاتنگ داشته و به دنبال ایجاد بهبود در وضعیت اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی یک جامعه است که برای تحقق آن نیز شکل‌گیری و تقویت سرمایه اجتماعی مورد نیاز می‌باشد (حقیقتیان و حیدرخانی، ۱۳۹۳: ۶۸). سرمایه اجتماعی سود سرمایه‌گذاری در زمینه‌ی سرمایه‌ی فیزیکی و سرمایه‌ی انسانی را افزایش می‌دهد. همواره در جامعه‌ای که از نعمت سرمایه‌ی اجتماعی چشم‌گیری برخوردار است، همکاری آسان‌تر است. امروزه مسلم است که رسیدن به توسعه، جامعه‌ی شهروندی، معیارهای جهان‌شمول و بستری مناسب برای زیست اجتماعی، بدون وجود سرمایه اجتماعی ممکن نیست (شارع‌پور و حسینی‌راد، ۱۳۸۷: ۱۳۲). سرمایه اجتماعی ثروتی است که در جوامع انسانی وجود دارد و نبود آن باعث افزایش آسیب‌ها و مسائل مختلف اجتماعی از جمله طلاق، بدگمانی و سوءظن‌های خانمان برانداز، عدم مشارکت و... می‌شود و بنابراین رضایت از زندگی را تحت تأثیر قرار می‌

^۱ Epley and Menon

۱۰... پژوهش‌های جامعه‌شناختی، سال پانزدهم، شماره چهارم، زمستان ۱۴۰۰

دهد و به عنوان یک محرک قوی در تقویت احساس شهروندی افراد برای تحقق زندگی مطلوب عمل می‌کند (افشارکهن و ناجی مهر، ۱۳۹۳: ۳۰). بنابراین در جامعه‌ی انسانی، افراد باید به دنبال تحقق شرایطی باشند که میزان سرمایه‌ی اجتماعی افراد را بالا ببرند و علاوه بر آن سعی در حفظش داشته باشند؛ بنابراین با توجه به مطالب ارائه شده بررسی ارتباط بین سرمایه اجتماعی و رضایت از زندگی موضوعی مهم بوده و این پژوهش بدنبال این هدف اصلی می‌باشد که به ارتباط بین میزان سرمایه اجتماعی با میزان رضایت از زندگی در بین شهروندان شهرضا بپردازد. بر اساس اهداف فرضیه‌های زیر مطرح شدند:

فرضیه اصلی: بین میزان سرمایه اجتماعی و میزان رضایت از زندگی در بین شهروندان شهرضا ارتباط وجود دارد.

فرضیه‌های فرعی

- بین میزان انسجام اجتماعی و میزان رضایت از زندگی در بین شهروندان شهرضا ارتباط وجود دارد.

- بین میزان حمایت اجتماعی و میزان رضایت از زندگی در بین شهروندان شهرضا ارتباط وجود دارد.

- بین میزان اعتماد اجتماعی و میزان رضایت از زندگی در بین شهروندان شهرضا ارتباط وجود دارد.

- بین میزان مشارکت اجتماعی و میزان رضایت از زندگی در بین شهروندان شهرضا ارتباط وجود دارد.

- بین میزان آگاهی اجتماعی و میزان رضایت از زندگی در بین شهروندان شهرضا ارتباط وجود دارد.

در پژوهش حاضر از نظریات مختلفی به عنوان مبانی نظری استفاده شده است. اما تنها تعدادی از نظریات که مبنای استخراج فرضیه‌ها هستند چارچوب نظری پژوهش حاضر را تشکیل می‌دهد. در این راستا بر اساس ترکیبی از نظریات بوردیو، پاتنام، جیمز کلمن و گرانوتر ابعاد مختلف سرمایه

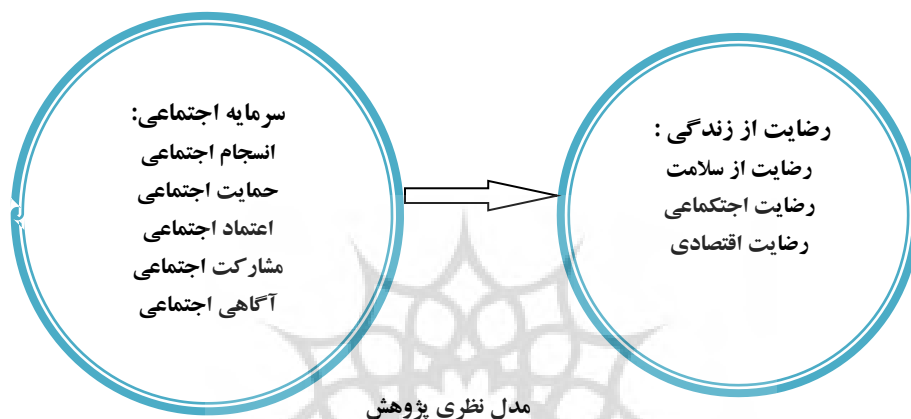
11.....بررسی جامعه‌شناختی ارتباط بین سرمایه اجتماعی و رضایت از زندگی در

اجتماعی در این پژوهش مورد بررسی قرار خواهد گرفت. گیدنز در نظریه خود که در خصوص مدرنیته و پیامدهای آن است، عنوان می‌کند که مدرنیته و پیشرفت‌های حاصل از تمدن احتمال خطر را در بعضی حوزه‌ها کاهش داده است، اما در عین حال خطرهای ناامنی‌های دیگری را جایگزین ساخته است. از جمله عوامل تهدیدکننده رضایت اجتماعی از نظر گیدنز عبارتند از: تهدیدهای خشونت‌آمیز ناشی از صنعتی‌شدن جنگ، متزلزل شدن ریشه‌های اعتماد به نظام‌های انتزاعی و احساس ناامنی وجودی. همچنین، از جمله عوامل تأمین‌کننده رضایت زندگی از نظر گیدنز را می‌توان اعتماد همراه با احتیاط نسبت به نظام‌های انتزاعی، اعتماد و واگذاری امور زندگی به دست نظام‌های تخصصی، و دگرذیسی صمیمیت و شکل‌گیری تعهدات در رابطه ناب دانست (چلبی و موسوی، ۱۳۸۷: ۳۸).

فوکویاما سرمایه اجتماعی را در چارچوبی اقتصادی مطرح می‌کند. وی با بهره‌گیری از مفهوم سرمایه اجتماعی یک نظریه اعتماد اجتماعی تدوین می‌کند و مطرح می‌کند که قدرت و کارایی سرمایه اجتماعی در جامعه به میزان پایداری اعضای آن جامعه به هنجارها و ارزش‌های مشترک و توانایی آنها برای چشم‌پوشی از منافع شخصی در راستای خیر و سعادت همگانی بستگی دارد (محسنی تبریزی و آقا حسینی، ۱۳۸۹: ۱۵۰). آپهوف معتقد است که دو طبقه بندی ساختاری و شناختی از سرمایه اجتماعی در سطح بالایی به هم وابسته‌اند، به گونه‌ای که هرکدام از شکل‌ها (ساختاری یا شناختی) به یکدیگر کمک می‌کنند؛ هر دو از طریق تجارب شرطی می‌شوند و فرهنگ و روحیه یا طرز فکر یک دوره و دیگر عوامل تأثیرگذار آنها را تقویت می‌کنند. آپهوف در نهایت می‌گوید که بالا رفتن سرمایه اجتماعی به اشکال شناختی و ساختاری باعث بالا رضایت از زندگی می‌شود (آپهوف، ۲۰۰۰: ۷۶).

سوزا و لابومیرسکی در نتیجه تحقیقات مختلف دریافته‌اند که روابط اجتماعی بالا به عنوان یکی از شاخص‌های اصلی سرمایه اجتماعی همبستگی بالایی با سطوح بالای رضایت از زندگی دارد. برای مثال فردی که می‌تواند نام پنج نفر یا بیشتر را به عنوان دوستش ذکر کند، راضی‌تر از کسی است که دوستان چندانی ندارد (ابراهیمی و دیگران، ۱۳۹۸: ۴۰). بنابراین از نظریه‌های گیدنز،

فوکویاما، آپهوف و سوزا و لایبومیرسکی این فرضیه اصلی پژوهش استخراج می‌گردد که بین سرمایه اجتماعی و رضایت از زندگی ارتباط وجود دارد.

روش‌شناسی

تحقیق حاضر از نظر روش میدانی و با تکنیک پیمایش انجام گرفته است. همچنین این تحقیق از نظر هدف یک بررسی کاربردی، از نظر وسعت پهنانگر، از نظر دامنه خرد و از نظر زمانی یک بررسی مقطعی است. در این مطالعه برای جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز از ابزار پرسشنامه محقق ساخته استفاده شده است. پیش از آغاز پیمایش، پرسشنامه‌ی ابتدایی مورد آزمون اولیه قرار گرفت و با استفاده از نتایج به دست آمده، نقایص موجود برطرف و پرسشنامه نهایی تنظیم شد. در جهت اطمینان از اعتبار پرسشنامه به مشاوره و بهره‌گیری از نظرات اساتید و کارشناسان مربوطه و همچنین از آزمون آلفای کرونباخ جهت پایایی پرسشنامه اقدام شده است و بر اساس ضریب آلفا ضریب پایایی تمامی متغیرها بالاتر از ۰/۷ می‌باشد.

13..... بررسی جامعه شناختی ارتباط بین سرمایه اجتماعی و رضایت از زندگی در.....

جدول ۱. پایایی پرسشنامه نهایی بر اساس ضریب آلفای کرون باخ

متغیر	شاخص	ضریب آلفا
سرمایه اجتماعی	انسجام اجتماعی	۰/۷۱۶
	حمایت اجتماعی	۰/۷۰۹
	اعتماد اجتماعی	۰/۸۲۴
	مشارکت اجتماعی	۰/۸۰۱
	آگاهی اجتماعی	۰/۷۳۴
رضایت از زندگی	رضایت از وضعیت سلامتی	۰/۸۰۵
	رضایت از وضعیت اجتماعی	۰/۸۲۱
	رضایت از وضعیت اقتصادی	۰/۷۸۸

جامعه آماری این مطالعه تمامی هروندان ۱۸ سال به بالای شهر شهرضا می باشد که تعداد آنها بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵ در حدود ۱۱۰۰۰۰ هزار نفر است (واقعی). از آنجا که به طور طبیعی امکان مطالعه دیدگاه های تمامی ساکنان وجود نداشت از شیوه ی «نمونه گیری» برای تبیین نظریات افراد مورد مطالعه استفاده شده است و بر اساس فورمول کوکران تعدادی از افراد (۳۸۴ نفر) که معرف جامعه آماری تشخیص داده شدند به عنوان حجم نمونه انتخاب و مطالعه شده است. روش نمونه گیری در این پژوهش شیوه نمونه گیری دو مرحله ای با استفاده از نمونه گیری خوشه ای و سپس نمونه گیری تصادفی ساده می باشد. بدین صورت که تعدادی از محله های شهر شهرضا انتخاب و از هر مرحله به صورت تصادفی نمونه نهایی مورد مطالعه قرار گرفت. پس از گردآوری داده ها تجزیه و تحلیل آن ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS و Smart PLS انجام گردید و در این رابطه برای آزمون فرضیات، تست های آماری متناسب بکار گرفته شد. رضایت از زندگی از نظر لغوی به معنی چگونگی زندگی بوده و در اصطلاح مفهومی چند وجهی، نسبی، و متأثر از زمان و مکان و ارزش های فردی و اجتماعی است و همچنین دارای ابعاد عینی و بیرونی، ذهنی و درونی است که نمی توان برای آن تعریفی جامع و مانع ارائه داد (لاگلین و هوبنر^۱، ۲۰۱۰: ۱۶۳ - ۱۶۲). در پژوهش حاضر رضایت از زندگی با شاخص های رضایت از وضعیت اقتصادی، رضایت از

^۱. Laughlin & Huebner

وضعیت اجتماعی و رضایت از سلامتی با استفاده از طیف ۵ گزینه ای لیکرت مورد سنجش قرار گرفته شده است.

اصطلاح سرمایه اجتماعی به سرمایه‌هایی از قبیل اعتماد اجتماعی، هنجارها و شبکه‌هایی که مردم برای حل مشکلات عمومی ترسیم می‌کنند، گفته می‌شود سرمایه اجتماعی با مفاهیمی از قبیل مشارکت، اعتماد، حمایت و ارتباطات اجتماعی پیوند یافته است (آدام و رنسیچ^۱، ۲۰۰۳: ۱۷۰ - ۱۶۸). در پژوهش حاضر سرمایه اجتماعی با شاخص‌های انسجام اجتماعی، حمایت اجتماعی، مشارکت اجتماعی، اعتماد اجتماعی و آگاهی اجتماعی با استفاده از طیف ۵ گزینه ای لیکرت مورد سنجش قرار گرفته شده است.

یافته‌ها

الف- یافته‌های توصیفی

نتایج فراوانی متغیر جنس نشان می‌دهد که ۰/۵۵ پاسخگویان مرد و ۰/۴۵ زن هستند. نتایج فراوانی متغیر سن نشان می‌دهد که ۰/۱۶ پاسخگویان ۱۸ تا ۲۱ سال، ۰/۱۲ پاسخگویان ۲۲ تا ۲۵ سال، ۰/۲۰ پاسخگویان ۲۶ تا ۲۹ سال، ۰/۲۲ پاسخگویان دارای سن ۳۰ تا ۳۵ سال، ۰/۱۴ پاسخگویان دارای سن ۳۶ تا ۴۰ سال، ۰/۱۱ پاسخگویان دارای سن ۴۱ تا ۵۰ سال، ۰/۵۱ تا ۶۰ سال و ۰/۵ پاسخگویان دارای سن بالاتر از ۶۰ سال هستند. نتایج فراوانی متغیر تحصیلات نیز نشان می‌دهد که ۰/۳۵ پاسخگویان دارای مدرک دیپلم، ۰/۲۴ پاسخگویان دارای مدرک کاردانی، ۰/۳۳ پاسخگویان دارای مدرک کارشناسی و ۰/۸ پاسخگویان نیز دارای مدرک کارشناسی ارشد و بالاتر می‌باشند.

^۱. Adam, Frane and Roncevic

15..... بررسی جامعه شناختی ارتباط بین سرمایه اجتماعی و رضایت از زندگی در.....

جدول ۲. توزیع پاسخگویان بر حسب سرمایه اجتماعی و ابعاد آن

میانگین	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		مؤلفه های سرمایه اجتماعی
	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	
۲/۸۶	۵/۲۱	۲۰	۱۷/۹۶	۶۹	۴۵/۳۱	۱۷۴	۲۰/۵۷	۷۹	۱۰/۹۴	۴۲	حمایت اجتماعی
۳/۵۹	۱۷/۱۹	۶۶	۴۴/۲۷	۱۷۰	۲۴/۷۳	۹۵	۸/۳۳	۳۲	۵/۴۶	۲۱	انسجام اجتماعی
۳/۰۳	۲۶/۸۲	۳۳	۳۸/۵۵	۱۰۸	۲۲/۹۱	۱۲۸	۴/۶۸	۶۸	۷/۰۳	۴۷	آگاهی اجتماعی
۳/۱۴	۱۲/۵	۴۸	۲۷/۳۵	۱۰۵	۲۵/۲۶	۹۷	۳۱/۵۱	۱۲۱	۳/۳۸	۱۳	اعتماد اجتماعی
۳/۲۳	۱۳/۲۸	۵۱	۲۳/۴۴	۹۰	۴۱/۶۶	۱۶۰	۱۶/۴۱	۶۳	۵/۲۰	۲۰	مشارکت اجتماعی
۳/۱۷											میزان کل سرمایه اجتماعی

جدول شماره ۲ مربوط به متغیر سرمایه اجتماعی و مؤلفه های آن، نشان می دهد که در میان مؤلفه های سرمایه اجتماعی بیشترین میانگین مربوط به انسجام اجتماعی (۳/۵۹) و کمترین میانگین مربوط به حمایت اجتماعی (۲/۸۶) می باشد. میانگین آگاهی اجتماعی (۳/۰۳)، اعتماد اجتماعی (۳/۱۴) و مشارکت اجتماعی (۳/۲۳) و میانگین کلی سرمایه اجتماعی نیز (۳/۱۷) می باشد که میزان آن بالاتر از متوسط است.

رضایت از زندگی و ابعاد آن

جدول ۳. توزیع پاسخگویان بر حسب رضایت از زندگی و ابعاد آن

میانگین	خیلی زیاد		زیاد		متوسط		کم		خیلی کم		مؤلفه های رضایت از زندگی
	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	
۲/۴۶	۴/۴۳	۱۷	۱۲/۷۶	۴۹	۳۰/۷۳	۱۱۸	۲۸/۶۵	۱۱۰	۲۳/۴۳	۹۰	رضایت اقتصادی
۳/۶۴	۱۸/۲۳	۶۶	۴۳/۲۳	۱۷۰	۲۵/۷۸	۱۰۸	۸/۳۴	۲۶	۴/۴۲	۱۴	رضایت از سلامت
۲/۹۶	۱۰/۹۴	۴۲	۲۱/۰۹	۸۱	۳۵/۹۳	۱۳۸	۱۷/۴۶	۶۷	۱۴/۵۸	۵۶	رضایت اجتماعی
۳/۰۲											کل

جدول شماره ۳ مربوط به متغیر رضایت از زندگی و مؤلفه‌های آن، نشان می‌دهد که در میان مؤلفه‌های رضایت از زندگی بیشترین میانگین مربوط به رضایت از سلامتی (۳/۶۴) و کمترین میانگین مربوط به رضایت از وضعیت اقتصادی (۲/۴۶) می‌باشد. میانگین رضایت از وضعیت اجتماعی (۲/۹۶) و میانگین کلی رضایت از زندگی نیز (۳/۰۲) می‌باشد که میزان آن در حد متوسط است.

ب- یافته‌های مربوط به فرضیه‌ها

برای استفاده از آزمون‌های پارامتریک، پیش شرط‌هایی وجود دارد که عبارتند از: شرط نرمال بودن داده‌ها. جهت بررسی نرمال بودن عامل‌ها از آزمون تک نمونه‌ای کلموگروف - اسمیرنوف استفاده شده است.

داده‌ها از توزیع نرمال برخوردارند: H_0

داده‌ها از توزیع نرمال برخوردار نیستند: H_1

جدول ۴. آزمون کلموگروف - اسمیرنوف برای تعیین نرمال بودن متغیرهای پژوهش

متغیرهای	اعتماد اجتماعی	انسجام اجتماعی	حمایت اجتماعی	مشارکت اجتماعی	آگاهی اجتماعی	رضایت از زندگی
تعداد	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴
مقادیر کلموگروف - اسمیرنوف	۲/۹۹	۳/۵۵	۲/۹۷	۳/۴۲	۲/۷۸	۲/۵۵
سطح معناداری (دو دامنه)	۰/۲۳	۰/۰۸	۰/۰۹	۰/۱۷	۰/۱۴	۰/۰۷

با توجه به جدول شماره ۴ می‌توان نتیجه گرفت که چون مقادیر سطح معناداری کلیه متغیرهای پژوهش بیشتر از ۰/۰۵ می‌باشند پس می‌توان گفت که این عامل نرمال بودن توزیع داده‌ها را می‌رساند و می‌توان در تحلیل فرضیه‌های پژوهش، آزمون‌های پارامتریک را بکار گرفت.

- بین سرمایه اجتماعی و ابعاد مختلف آن (انسجام، مشارکت، حمایت، اعتماد و آگاهی) با رضایت از زندگی ارتباط وجود دارد.

جهت بررسی فرضیه‌های پژوهش مبنی بر ارتباط بین سرمایه اجتماعی و ابعاد مختلف آن (انسجام، مشارکت، حمایت، اعتماد و آگاهی) با رضایت از زندگی از آزمون ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است. یافته‌ها به شرح جدول زیر می‌باشد.

17 بررسی جامعه شناختی ارتباط بین سرمایه اجتماعی و رضایت از زندگی در.....

جدول ۵. همبستگی بین متغیرهای مستقل و وابسته تحقیق

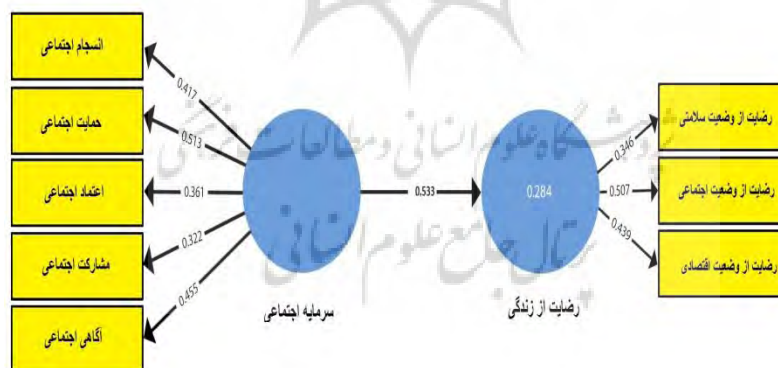
رضایت از زندگی		شاخص ها	نام متغیر
سطح معناداری	ضریب همبستگی		
۰/۰۰۰	۰/۳۲	انسجام اجتماعی	سرمایه اجتماعی
۰/۰۰۰	۰/۳۵	حمایت اجتماعی	
۰/۰۰۰	۰/۳۰	مشارکت اجتماعی	
۰/۰۰۰	۰/۳۹	اعتماد اجتماعی	
۰/۰۰۱	۰/۲۳	آگاهی اجتماعی	
۰/۰۰۰	۰/۳۴	کل	

یافته ها حاکی از آن است که بین تمامی ابعاد سرمایه اجتماعی و همچنین میزان کل آن با رضایت از زندگی در شهر شهرضا رابطه مثبت، مستقیم و معنادار وجود دارد. در این میان رابطه بین اعتماد اجتماعی و رضایت از زندگی دارای بیشترین ضریب همبستگی ($P=0/39$) و رابطه بین آگاهی اجتماعی و رضایت از زندگی دارای کمترین ضریب همبستگی ($P=0/23$) می باشند. همچنین بین حمایت اجتماعی ($P=0/35$)، انسجام اجتماعی ($P=0/32$) و مشارکت اجتماعی ($P=0/30$) با رضایت از زندگی ارتباط مثبت و معنادار می باشد. بنابراین می توان استدلال کرد که هر چه میزان به سرمایه اجتماعی ($P=0/34$) و ابعاد آن بیشتر شود میزان رضایت از زندگی از دیدگاه شهروندان بیشتر می شود و تمامی فرضیه های پژوهش حاضر تأیید می شوند. مدل معادله ساختاری (Smart PLS) در جهت بررسی تعیین شدت و جهت تأثیر ابعاد مختلف سرمایه اجتماعی بر رضایت از زندگی:

یافته های حاصل از آزمون همبستگی پیرسون نشان دادند که بین تمامی ابعاد سرمایه اجتماعی و همچنین میزان کل آن با رضایت از زندگی در شهر شهرضا رابطه مثبت، مستقیم و معنادار وجود دارد. اکنون به منظور تعیین شدت و جهت تأثیر ابعاد مختلف سرمایه اجتماعی بر رضایت از زندگی از یک مدل معادله ساختاری بهره گرفته می شود. در این پژوهش با استفاده از روش مدل سازی معادلات ساختاری به آزمون مدل های معادله ساختاری پژوهش پرداخته شده است. رویکرد در این قسمت، رویکرد دو مرحله ای است. بدین معنی که پس از تدوین مدل نظری پژوهش لازم است تا

به بحث برآورد مدل یا به عبارتی دیگر برآورد پارامترهای آزاد در مدل و تحلیل شاخص‌های جزئی و کلی مدل پرداخت تا مشخص شود که آیا داده‌های تجربی در مجموع حمایت‌کننده‌ی مدل نظری تدوین شده هستند یا خیر.

مدل‌سازی معادلات ساختاری به روش حداقل مربعات (PLS) برخلاف روش کواریانس محور (نرم افزارهایی نظیر AMOS، LISREL و EQS) فاقد شاخص‌های برازش مدل مبتنی بر کای دو جهت بررسی میزان مطابقت مدل نظری با داده‌های گردآوری شده می‌باشد، این امر به ماهیت پیش‌بین محور PLS بستگی دارد. بنابراین شاخص‌های برازش که به همراه این رویکرد توسعه یافته‌اند مربوط به بررسی کفایت مدل در پیش‌بینی متغیرهای وابسته می‌شوند؛ مانند شاخص‌های افزونگی^۱ و حشو^۲ یا شاخص GOF می‌باشد. در واقع این شاخص‌ها نشان می‌دهند که برای مدل اندازه‌گیری معرف‌ها تا چه حد توانایی پیش‌بینی سازه زیربنایی خود را دارند و برای مدل ساختاری، متغیرهای برون‌زا تا چه حد و با چه کیفیتی توانایی پیش‌بینی متغیرهای درون‌زا مدل را دارند. برآوردهای مربوط به شاخص‌های ارزیابی کلیت مدل ساختاری و پارامترهای اصلی این مدل (اثر متغیر سرمایه اجتماعی بر رضایت از زندگی) در شکل و جداول زیر گزارش شده است:

شکل ۱: مدل معادله ساختاری اثر سرمایه اجتماعی بر رضایت از زندگی

1. Communality
2. Redundancy

19..... بررسی جامعه شناختی ارتباط بین سرمایه اجتماعی و رضایت از زندگی در.....

جدول ۶. برآورد شاخص های ارزیابی کلیت مدل معادله ساختاری

شاخص	GOF	SRMR	NFI
مقدار	۰/۸۲	۰/۰۸۴	۰/۹۰

شاخص های ارزیابی کلیت مدل معادله ساختاری در مجموع بیانگر این است که داده ها مدل نظری پژوهش را حمایت می کنند، به عبارت دیگر برازش داده ها به مدل برقرار است و شاخص ها دلالت بر مطلوبیت مدل معادله ساختاری دارند.

متغیر سرمایه اجتماعی بر رضایت از زندگی اثر جدول ۷. برآورد

متغیر مستقل	مسیر	متغیر وابسته	ضریب تعیین	ضریب اثر	مقدار بحرانی	سطح معناداری
سرمایه اجتماعی	<---	رضایت از زندگی	۰/۲۸۴	۰/۵۳۳	۱/۲	۰/۰۰۱

مقادیر برآورد شده در جدول بالا بیانگر این است: (۱) متغیر سرمایه اجتماعی در مجموع ۰/۵۳ از واریانس متغیر رضایت از زندگی را تبیین می کند، با مدنظر قرار دادن مقادیر مربوط به حجم اثر شاخص ضریب تعیین این مقدار در حد متوسط (۰/۲۸) برآورد می شود، به عبارت دیگر متغیر سرمایه اجتماعی در ابعاد مختلف در حد متوسط توان تبیین واریانس متغیر رضایت از زندگی را دارد. (۲) اثر متغیر سرمایه اجتماعی بر رضایت از زندگی به لحاظ آماری معنادار است. بنابراین فرضیه ی کلی پژوهش مبنی بر اینکه متغیر سرمایه اجتماعی بر رضایت از زندگی تأثیر دارد، تأیید می شود. با توجه به مقدار ضریب تأثیر می توان گفت اثر متغیر سرمایه اجتماعی بر متغیر رضایت از زندگی مثبت، مستقیم و در حد متوسط برآورد می شود، به این معنا که افزایش میزان سرمایه اجتماعی می تواند در حد متوسط منجر به رضایت از زندگی گردد.

بحث و نتیجه گیری

همانطور که ذکر شد چنانچه رضایت، آرامش، احساس سعادت یا برعکس، نارضایتی و احساس ناخشنودی در جامعه تسری یابد و عده زیادی از اعضا را در بر بگیرد، نمی توان آن را به شرایط فردی نسبت داد، بلکه باید اوضاع اجتماعی را در آن دخیل دانست و براین اساس جامعه را تحلیل کرد. از آنجا که بروز عواطف مثبت و منفی در اعضای جامعه می تواند بسیاری از کنش های اجتماعی و انگیزه افراد را متأثر سازد، هیچ جامعه یا حکومتی نمی تواند خود را از بررسی شرایط

روانی اعضا بی‌نیاز بدانند، بنابراین لازم و ضروری است که عوامل مرتبط با موضوع رضایت از زندگی شهروندان مورد توجه قرار گیرد. در همین راستا، با توجه به اهمیت و ضرورت بررسی رضایت از زندگی در این پژوهش به تحلیل و بررسی ابعاد مختلف سرمایه اجتماعی همچون اعتماد اجتماعی، انسجام اجتماعی، مشارکت اجتماعی، حمایت اجتماعی و آگاهی اجتماعی به عنوان متغیرهای مستقل و ارتباط آن با رضایت از زندگی در بین شهروندان ۱۸ سال به بالای شهر شهرضا به عنوان متغیر وابسته پرداخته شد.

یافته‌ها حاکی از آن است که بین تمامی ابعاد سرمایه اجتماعی و همچنین میزان کل آن با رضایت از زندگی در شهر شهرضا رابطه مثبت، مستقیم و معنادار وجود دارد. در این میان رابطه بین اعتماد اجتماعی و رضایت از زندگی دارای بیشترین ضریب همبستگی ($P=0/39$) و رابطه بین آگاهی اجتماعی و رضایت از زندگی دارای کمترین ضریب همبستگی ($P=0/23$) می‌باشند. همچنین بین حمایت اجتماعی ($P=0/35$)، انسجام اجتماعی ($P=0/32$) و مشارکت اجتماعی ($P=0/30$) با رضایت از زندگی ارتباط مثبت و معنادار می‌باشد. بنابراین می‌توان استدلال کرد که هر چه میزان به سرمایه اجتماعی ($P=0/34$) و ابعاد آن بیشتر شود میزان رضایت از زندگی از دیدگاه شهروندان بیشتر می‌شود و تمامی فرضیه‌های پژوهش حاضر تأیید می‌شوند.

نتایج حاصل از مدل معادله ساختاری (Smart PLS) نیز نشان دادند که متغیر سرمایه اجتماعی در مجموع ۰/۵۳ از واریانس متغیر رضایت از زندگی را تبیین می‌کند، با مدنظر قرار دادن مقادیر مربوط به حجم اثر شاخص ضریب تعیین این مقدار در حد متوسط (۰/۲۸) برآورد می‌شود، به عبارت دیگر متغیر سرمایه اجتماعی در ابعاد مختلف در حد متوسط توان تبیین واریانس متغیر رضایت از زندگی را دارد.

یافته‌های پژوهش حاضر مبنی بر ارتباط بین سرمایه اجتماعی و رضایت از زندگی با یافته‌های پژوهش‌های رفیعی بهابادی و حاجیانی (۱۳۹۴)، حسین زاده و دیگران (۱۳۹۳)، نوابخش (۱۳۹۳) و بوگاآو و همکاران (۲۰۱۸) همخوانی دارد. هرکدام از پژوهشگران فوق در پژوهش‌های خود به این نتیجه رسیدند که بین سرمایه اجتماعی و رضایت از زندگی در ابعاد مختلف ارتباط وجود دارد.

21..... بررسی جامعه شناختی ارتباط بین سرمایه اجتماعی و رضایت از زندگی در.....

همچنین یافته های پژوهش با نظریه های گیدنز، آپهوف، فوکویاما و سوزا و لایومیرسکی همخوانی دارد. هر کدام از اندیشمندان فوق در نظریه های خود به نقش سرمایه اجتماعی و یا ابعاد آن در افزایش رضایت از زندگی اشاره کرده اند و عقیده دارند که سرمایه اجتماعی از طریق ایجاد فضای اعتماد و مشارکت در جامعه و از طریق بالا بردن حمایت اجتماعی و آگاهی بخشی باعث افزایش رضایت از زندگی در بین مردم می شود.

بنابراین مشاهده می شود که سرمایه اجتماعی یکی از منابع مهم رضایت از زندگی در بین مردم است و با افزایش سرمایه اجتماعی در ابعاد مختلف میزان رضایت از زندگی افزایش پیدا می کند. در سایه تحقق سرمایه اجتماعی امکان فعالیت جمعی و تعاون و همکاری بین افراد فراهم می شود و بدین ترتیب به عنوان عاملی مؤثر در تقویت حس احترام افراد به حقوق یکدیگر، مانع رفتارهای منفعت جویانه افراد به نفع خود و به ضرر اجتماعی که در آن زندگی می کنند می شود. بر این اساس سرمایه اجتماعی به عنوان یک دارایی مهم برای حفظ و نگهداری سلامت جامعه و توانمندی جامعه مدنی و رضایت از زندگی پذیرفته می شود.

سرمایه اجتماعی تمایل شهروندان را به تعامل و همکاری افزایش داده و شبکه ای از روابط داوطلبانه مبتنی بر اعتماد و انسجام بین گروه ها را در ابعاد مختلف زندگی اجتماعی تشکیل می دهد. سرمایه اجتماعی مانند شیرازه ای افراد جامعه را به هم پیوند می دهد و از انفصال و پراکندگی آنها جلوگیری می کند و بنابراین مسئولیت پذیری در قبال دیگران، مشارکت، پیروی از قانون و عام گرایی پدید می آید که هر کدام از موارد مذکور رضایت از زندگی را ارتقاء می بخشد.

منابع

- آرگایل، مایکل. (۱۳۸۳). روانشناسی شادی. ترجمه‌ی مسعود گوهری انارکی، حمید طاهر نشاط دوست، حسن پالاهنگ و فاطمه بهرامی. اصفهان: انتشارات: جهاد دانشگاهی اصفهان.
- ابراهیمی، اعظم و مالکی مقدم، محمد اسماعیل. (۱۳۹۹). عوامل موثر بر میزان رضایت از کیفیت زندگی (مطالعه موردی شهر تربت حیدریه). تهران: ششمین کنفرانس بین‌المللی روانشناسی، مشاوره و علوم تربیتی.
- افشارکهن، جواد و ناجی مهر، فاطمه. (۱۳۹۳). بررسی تاثیر ابعاد ساختاری و شناختی سرمایه اجتماعی بر احساس شهروندی (مطالعه موردی: ساکنان ۱۸ سال به بالای شهر مشهد). مطالعات جامعه‌شناختی شهری، دوره چهارم، شماره ۱۰.
- اینگلهارت، رونالد (۱۳۷۳). تحول فرهنگی در جامعه پیشرفته صنعتی، ترجمه مریم وتر، تهران: کویر.
- برزگر، لیلا. (۱۳۸۶). سنجش میزان احساس خوشبختی شهروندان. تهران: پایان‌نامه کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی دانشگاه الزهراء.
- پاتنام، روبرت. (۱۳۸۰). دموکراسی و سنت‌های مدنی. ترجمه: محمدتقی دلفروز. تهران: دفتر مطالعات و تحقیقات سیاسی وزارت کشور، چاپ اول.
- پورجعفر، محمدرضا، افشین کوبی و علی اکبر تقوایی. (۱۳۸۴). برنامه ریزی کیفیت زندگی در مراکز شهری، تعاریف و شاخص‌ها، جستارهای شهرسازی، شماره ۱۲، بهار.
- تاجبخش، کیان. (۱۳۸۴). سرمایه اجتماعی (اعتماد، دموکراسی و توسعه). ترجمه افشین خاکباز و حسن پویان. تهران. نشر شیرازه.
- چلبی، مسعود و موسوی، سیدمحسن. (۱۳۸۷). بررسی جامعه‌شناختی عوامل مؤثر بر شادمانی. مجله جامعه‌شناسی ایران. دوره ۹، شماره ۱-۲، بهار.
- حسین زاده، علی اصغر؛ عزیزی، مرتضی؛ توکلی، حسین. (۱۳۹۳). حمایت اجتماعی و رضایت از زندگی در نوجوانان: نقش واسطه‌ای خودکارآمدی و حرمت خود. فصلنامه روانشناسی تحولی (روانشناسان ایرانی). دوره یازدهم، شماره ۴۱، پاییز. ۱۱۴-۱۰۳.
- حقیقتیان، منصور و حیدرخانی، هابیل. (۱۳۹۳). بررسی رابطه ابعاد سرمایه اجتماعی و دیدگاه شهروندان نسبت به توسعه شهری (نمونه مورد مطالعه: شهر کرمانشاه). دوره پنجم، شماره ۲۰، بهار.
- دیلینی، تیم. (۱۳۸۹). نظریه‌های کلاسیک جامعه‌شناسی. ترجمه بهرنگ صدیقی وحید طلوعی. تهران: نشرنی.
- رستمی، سعید؛ مهرداد نامداری؛ محمد حسین رحمانی و احسان فرهادیان، (۱۳۹۶). بررسی رابطه سرمایه اجتماعی و رضایت از زندگی (مطالعه موردی زوجین شهرستان دلفان)، پنجمین کنگره علمی پژوهشی سراسری توسعه و ترویج علوم تربیتی

23..... بررسی جامعه‌شناختی ارتباط بین سرمایه اجتماعی و رضایت از زندگی در.....

و روانشناسی، جامعه‌شناسی و علوم فرهنگی اجتماعی ایران، تهران، انجمن علمی توسعه و ترویج علوم و فنون بنیادین.

۸۰ - ۹۹

رفیعی بهابادی، مهدی و حاجیانی، ابراهیم. (۱۳۹۴). بررسی رضایت از زندگی و عوامل مؤثر بر آن (با استفاده از نتایج پیمایش ملی). جامعه‌شناسی مسائل اجتماعی ایران، سال دوم، شماره ۵.

ریتزر، جورج. (۱۳۸۹). نظریه‌های جامعه‌شناسی در دوران معاصر. ترجمه محسن ثلاثی. تهران: نی.

سجودی، عادل؛ معصومی راد، رضا؛ آوردیده، سولماز؛ عبدی، فرزین. (۱۳۹۴). بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر رضایت از زندگی (مطالعه موردی دانشجویان پیام نور شفت). سال چهارم، شماره ۳، پاییز. ۱۹ - ۳۰.

سعیدی سعیدآبادی، علیرضا و زندمقدم، محمدرضا. (۱۳۹۹). بررسی عوامل مؤثر بر رضایت از زندگی در بین شهروندان ساری با تاکید بر احساس امنیت. تهران: سومین کنفرانس بین‌المللی عمران، معماری و مدیریت توسعه شهری در ایران.

سلمانی، محمد و تقی پور، فریده و رمضان زاده، مهدی و جلیلی پروانه، زهرا. (۱۳۸۹). بررسی ابعاد سرمایه اجتماعی در توسعه روستایی. فصلنامه علوم اجتماعی دانشگاه آزاد شوشتر. سال چهارم. شماره ۱۱.

شارع پور، محمود و حسینی راد، علی. (۱۳۸۷). بررسی رابطه بین سرمایه اجتماعی و مشارکت ورزشی (مطالعه موردی: دانشجویان ۲۹ - ۱۵ شهر بابل). نشریه ی حرکت. شماره ۳۷.

علی زاده اقدم، محمداقرا؛ سلطانی بهرام، سعید؛ رسول علی زاده اقدم. (۱۳۹۳). بررسی رابطه سرمایه اجتماعی با کیفیت زندگی بازنشستگان دانشگاه تبریز. فرآیند مدیریت و توسعه دوره ۲۶، شماره ۳ (پیاپی ۸۵). پاییز. ۶۳ - ۷۸.

ماجدی، سید مسعود و لهسایی زاده عبدالعلی. (۱۳۸۵). بررسی رابطه بین متغیرهای زمینه‌ای، سرمایه اجتماعی و رضایت از کیفیت زندگی. فصلنامه روستا و توسعه. سال نهم. شماره ۴.

محسنی تبریزی، علیرضا و آقاحسنی، مریم. (۱۳۸۹). بررسی نقش سرمایه اجتماعی در توسعه شهری؛ مورد پژوهی: شهر محلات. مدیریت شهری، شماره ۲۶، پاییز و زمستان.

معیدفر، سعید و ذهانی، قربانعلی. (۱۳۹۳). بررسی میزان نارضایتی شغلی معلمان و عوامل اجتماعی مؤثر بر آن (مطالعه موردی معلمان شهر نیشابور). جامعه‌شناسی ایران سال ششم، بهار، شماره ۱. ۱۵۰ - ۱۳۵.

نوابخش، مهرداد و ثانوی، نسیم. (۱۳۹۳). بررسی رابطه میان سرمایه اجتماعی و کیفیت زندگی (مطالعه موردی: منطقه ۱۶ شهر تهران). علوم اجتماعی شوشتر، سال هشتم، شماره ۲. ۷۴ - ۵۱.

هاشمیان فر، سیدعلی و عجمی، شهرزاد. (۱۳۹۱). بررسی فرهنگ شهروندی ساکنان بافت حاشیه‌ای شهر اصفهان. مطالعات جامعه‌شناختی شهری (مطالعات شهری)، دوره ۲، شماره ۳.

Adam, Frane and Roncevic, Borut (2003), "Social capital: recent debates and research trends". Social Science Information, 42: 155-183.

- Black, John & Gahayashy. (2005). Social and spatial interactions: quality of life, social capital and social networks. Nagoya University – Japan: WCTRS Meeting. July.
- Bourdieu, P. (1980), *Le capital social: notes provisoires*; *Actes de la Recherche en Sciences Sociales*, 3, 2–3.
- Diener, E. E., Sun, M., Lucas, R. E., & Smith, H. L. (2000). Subjective well being: Three decades of progress. *Psychological Bulletin*, 125, 276-302.
- Epley, D. & Menon, M (2008). A Method of Assembling Cross-sectional Indicators into a Community Quality of Life, *Soc Indic Res*, 281-296.
- Kaur, H., Kaur, H., & Venkateshan, M. (2015). Factors determining family support and quality of life of elderly population. *International Journal of Medical Science and Public Health*, 4(8), 1049-1053.
- Laughlin, J. E., & Huebner, E. S. (2010). Life experience, locus of control and school satisfaction in adolescence, *Social Indicators Research*, 55, 156-183.
- Oktay, D. and Rustemli, A. (2010). Measuring The Quality of Urban Life and Neighbourhood Satisfaction: Findings from Gazimagusa (Famagusta) Area Study, *international journal of social sciences and humanity studies*, Vol. 2, No. 2, Pp. 27-37.
- Philips, D. L. (2017). Mental health status, social participation and happiness. *Journal of Health and social behaviour* 18: 285_291.
- Seligman, M. E. P. (2002). *Authentic happiness: Using the new positive psychology to realize your potential for lasting fulfillment*. New York: Free Press.
- Sisaman, M. (2000), “Two concepts of social capital: Bourdieu vs. Putnam”. Paper Presented at *ISTR Fourth International Conference*. Dublin, Ireland.
- Tsai, K & Wang, J. (2004). “The R & D Performance in Taiwan's Electronic Industry”. *R & D Management*, Vol. 34, No. 2, pp. 179 – 189.
- Uphoff, N. and Wijayaranta, C. M. (2000), “Demonstrated benefits from social capital: the productivity of farmer organizations in Gal Oya, Sri Lanka”. *World Development*. Vol. 28, No. 11, pp 1875-1890.
- Zainal, Nor Rashidah, Gurmit Kaur, Nor Aisah Ahmad & Jamaliah Mhd.Khalili. (2012), Housing Conditions and Quality of Life of the Urban Poor in Malaysia, ASEAN Conference on Environment- Behaviour Studies, Bangkok, Thailand, 16-18 July.